

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:

в Австрії:

на цілий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . . 3 р. ав.
на місяць . . . 1 р. ав.

За границею:

на цілий рік . . . 20 рублів
або 40 франків
на пів року . . . 10 рублів
або 20 франків
кодинок число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Пашкевича.

Виходить у Львові щодня крім неділь і руских свят о год. 6-й пополудни.

Редакция, адміністрація і експедиція «Руслана» під ч. 5 ул. Ліндого. — Експедиція місцева в Агенції Соколовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациі неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по ціні 10 кр. від стрічки, а в «Надісланім» 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Хлюмецькому не веде ся.

(+) Подорож бар. Хлюмецького на цісарський двір до Ішль, візита его в угорського міністра-президента Селя в Ратот, побут Селя у Відні і его послуханє у цісаря в Шенбруні та конференції з гр. Голуховским і Туном викликали були в части зацікавленє, а в части занепокоєнє в ріжних сторонництвах, політичних і в прасі відповідно до єї політичного напрямку і дали повід до всіляких здогадів.

Тимчасом по кількох днях сего політичного шуму, якого наробило «посланництво Хлюмецького», опинив ся він знов на літнім відпочинку в Авсе, а за тим втихомирило ся занепокоєнє в декких політичних таборах, ослабло зацікавленє і остигли надії покладані на те посланництво Хлюмецького. Коли спершу пішли по часописях вісти про скорє уступленє гр. Туна і про можливість нового кабінету під проводом бар. Хлюмецького або одного з его політичних приятелів і прихильників его політики, обмежувано опісля его задачу лише до розгальмованя ради державної, взглядно до промощеня дороги для спокійного вибору австрійської делегації.

Ми вже попередно вказували на те, що бар. Хлюмецький не має великого довірія посеред теперішньої лівіці в радї державній, але здавало ся, що бодай посеред вірноконституційної великої власности в спіє він досягнути якінебудь успіхи. Однак его нарада з виконуючим віділом вірноконституційної великої власности, що відбула ся 2-го с. м. в домі бувшого міністра торговлі Бернрайтера, виявила, що і сї панове з котрих кождий острить зуби на міністерський портфель, боять ся Шенерера і Вольфа і встоюють за altdeutsche Gemeinbürgschaft. Тим способом показує ся, що при виборі делегації не можна числити навіть

на піддержку вірноконституційної великої власности, не згадуючи вже про иньші стороництва лівіці. Уже-ж навіть на зборах одного з розважнійших обструкційників, Гохенбургера, в Градци, ухвалено резолюцію, що німецькі народовці мають піддержувати дальшу обструкцію як найострійшими способами і всіми силами спинити вибір делегації.

Не досягнувши нічого на лівіці, мусів би Хлюмецький звернути ся до правиці, однак тут не має він чого глядіти, бо хиба окрім польского кола, з котрим ще з часів президентури, лучать его певні звязи, не зустрів би там прихильности. Тим способом можна вважати посланництво Хлюмецького, котре викликало стільки шуму, майже покінченим. Вправді в половині вересня має ще зібрати ся на нараду вірноконституційна велика власність, а також молодоческі послы, однак ані з одного ані з другого боку не має бар. Хлюмецький нічого більше сподівати ся.

Тимчасом делегації, котрі становлять ще одну спільну звязь між Австрією а Угорщиною, мусять відбути свої засіданя в осени і ухвалити бюджет на спільні потреби австро-угорської монархії. Виринув вправді з чеської преси проєкт, щоби з австрійского боку покликано минувшорічних делегатів, однак се суперечить виразній постанові закона, котрий вимагає щорічного вибору, а до того мало спільне міністерство заявити, що оно стане лише перед легально вибраними делегаціями. Треба отже конечно глядіти способу до усуненя обструкції, а сим способом може бути лише порозумінє поміж спорячими таборами. Дня 10-го с. м. мають зібрати ся католицко-німецькі людовці у Відні на нараду, а імовірно виступлять они з посередництвом задля помиреня обох таборів, але з яким проєктом і з яким успіхом, трудно сказати, хоч вже були на-

таки в сій справі в їх органі «Linzer Volksblatt». Після всеї імовірности міністерство гр. Туна з підмогою католицко-німецьких людовців виступить з бажанєм до виконуючого віділу правиці, як і до сполучених председателів лівіці, щоби приступили до переговорів на основі національно-політичних домагань лівіці, оповіщених на Зелених сьвятах. Уже-бо в останних часах міністерства гр. Баденього вели ся такі переговори поміж найбільш інтересованими в тих справах чеськими і німецькими послами з Чехії, однак задля упадку гр. Баденього не доведено сих переговорів до кінця. Вправді з того часу заострили ся антагонізми в обох таборах, однак в промислових і торговельних кругах (навіть німецьких в Чехії) починає ся рух проти дальшої обструкції, як се засвідчають підписи навіть німецьких промисловців на меморіялі пражської торговельно-промислової палати. Можна отже сподівати ся, що мимо покликів до піддержуваня дальшої обструкції, навіть лівіця буде склоннійша до обопільних переговорів і можливого виходу з обструкційних сутічів, як давнійше.

У кого допоминати ся?

З України пишуть нам під днем 22. (3. н. ст.) серпня.

Ще по весні сего року довідав ся я з певних жерел, що народив ся міністерський дозвіл цензури, пропускати в кождий з «Цензурних Округів» по 5 примірників всіх славянських часописів, навіть і таких, які досі не припускали ся в Росії.

— Це певно, погадав я собі, що коли «Славянських», — то всі глицькі теж підлеглі суть тому новому закону, тим більше, що кажуть, в ньому ж і не обмовлено «окрім галицьких таких-то і таких».

По цьому виписав я собі «Руслана». Виписав

Омелько Цуциня.

Оповіданє

Олександра Катренка.

(1897 р.)

(Далі).

Степан Михайлович увійшов у простору, розкішну попередню кімнату, як сам не свій, як неживий. В голові у его затлумачило ся якось зовсім. Він яку хвилину стояв там зовсім, зовсім нічого, не об чому не гадаючи, бучім в его голові і крихти тоді того мозку не було. Він був таким тоді, що як би раптом спитали его: «як тебе звуть?» то він і не відповів би.

— Роздягайте ся-ж!

Промовила дівчина до его, з усміхом дивлячи ся на его і знехотятя почала вона допомагати ему скидати верхню одежу.

Роздягши ся Степан Михайлович несміливо посунув ся далі. Він вступив у салю, у велику салю, розкішну салю, якої він сливе ще і не бачив, він чув тільки, що є вони такі у місті. Стіни там були обтягнутими блакитним шовком, по високих, як двері вікнах висіла золота парча. Тут були і склянні скриньки з водою з золотими, та срібними рибками, свічада від

долу до стелі, сажнів у два заввишки усюди по стінах, куди не глянь оком усюди розкішні квіткові дерева високі, гільясті ростуть у кадках, ледві не у перерізах. Паркетна долівка у тій салі була зроблена з різвоколірного, то чорного, то жовтого, то білого дерева і блискуча, та слизька вона була така, що Степан Михайлович ступив по ній раз, два та й трохе не впав. На стелі серед салю велике пани кидало на салю різноколірними вогнями, по стінках горіло електричество.

Степан Михайлович не встиг ще гаразд й обдивити ся навколо, як навпаки его, з протинних дверей, вибіг і наближав ся до его веселий, радістний, з невпинним усміхом на устах, ось і сам господар всього цього добра Омелян Іванович Цуцков.

— А! Степане Михайловичу! Дорогий, дорогий гість, бажанний!

Дуже, дуже спасибі вам, що прийшли, що не помехували нами. Пожалуйте, пожалуйте! Пожалуйте до гостюванья і вас познаємлю з жіночкою своєю старенькою і так де з ким, з гостями своїми, люди все свої. Пожалуйте!

І не попустивши Степанові Михайловичу й одумати ся мало-мало, Омелян Іванович захопив его попід руку і швидко потяг до другої кімнати по цій, до гостювальній.

Степан Михайлович вздрів там товсту, пикату і справді стару вже жінку Омеляна Івановича. Вона вся блищала від одягнених на неї шовків, від поначіплюваного на неї безліч скілько золота з коштовними каміннями. Всі пальці на обох руках, сами руки за пальцями були у неї унизені перествями, та каблучками, навіть цілими золотими обручами; золото в неї було і на грудях, і на шиї і в вухах. Ця золота пані сидячі, ухільно привитала Степана Михайловича і ласкаво поважно подала ему свою товсту і мяжку руку.

— Дозвольте вас познаємити! Мій земляк! — оголосив Омелян Іванович, обернувши ся до чотирох якихсь панів, які були всі до одного товсті і пухаті і які сиділи тут хто де, балакаючи про між себе. Омелян Іванович почав Степана Михайловича підводити до кожного з них.

— Миколай Васильевич Грак!

Сказав Омелян Іванович Степану Михайловичу, спинивши ся з ним перед першим з тих.

Пан той лїново, виразно знехотятя, тим часом не дивлячи ся навіть на Степана Михайловича, протягнув ему свої короткі, та товсті, як обрубки, пальці.

(Далі буде).

сав, та й дожидаю ся. Минає тиждень, два, три і чотири навіть, а його все немає.

— Ну, гадаю собі виходе, що задля галицької преси, як задля незвичайної на погляд нашого уряду, »Законъ не писанъ« і вона і зараз належить до »внѣ законной«. Та й рукою махнув був безнадійно, а нарешті навіть і забув вже дождати ся хоч би і одного числа.

— Коли ні! (Оттут то саме і починаєть ся). Приносять мені з пошти бандеролу. Глянув »Руслан« приїхав: ч. 134. Подивив ся на бандеролу і немає нігде традиційних цензурових »Д. Ц. Одесса« (Дозволено Одесскою Цензурою) Марка постова закаляна львівским почтовим штемплем, як би слід було звичайно, але Підволочиским — і відтіля вже навпрямки це число прийшло на 4-ий день до Х. до мене. Що за чудія? гадаю собі. Не було, не було й ось тобі яка ковінка! Видко, гадаю, помилкою проскочило.

Так і є. На завтра я вже другого не одержав однаково, як і на після завтра і на далі. Знов забув я вже про сю справу, коли знов несподівано одержую ч. 143 і вже з цензуровим штемплем »Д. Ц. Одесса, марка закаляна одеским штемплем, львівського зовсім немає. Дійшло до мене це число теж, як слід, на 4-ий день. Здивував ся я, що вони таке? Як вже пропущено цензурою одно число, то виходе, що є-ж певно підстава задля цензури, на якій вона його пропустила, інак-же, то не було-б змоги їй і одного допустити до мене так офіційально.

Але визначило ся, що перва ластівка задля мене стала ся і послідною чомусь. Минув місяць, півтора і більше, і я не одержав за той час вже ані одного числа.

— На віщо — погадав я — даремно редакції і кошти нехтувати на пересилку, та й написав до неї, що годі їй вже мені часопись вислати. Не знаю вже чи послухала мене редакція, чи шле ще й досі? Але дізнаю ся після того, що в Києві той-же самий »Руслан« доходить до передплатників його, як не може бути і краще

— Виходе — гадаю — до однакового діла у Київської цензури один закон, а в одеської другий! Ну, чудася хибя? Хибяж це не цікаво!

Адже-ж чи Київська, чи Одеська цензура, а яка небудь з них то беззаконне робе? Але яка? Чи та що пускає, чи та що непускає? Цікаво теж, чи писаній є той закон і задля цензур, який карає всіх иньчих, роблячих яке би то небудя беззаонне? Чи цензури стоять що і до того »внѣ законъ«.

Коли ось 21. серпня по старому стилю одержую я від разу аж 3 числа, та які: 162, 163 і 164 від 22, 23, 24 липня ще! Ось як! Через місяць тільки я їх одержав! На марці одного з них штемпель Одеської пошти, на двох на марках ніякого штемпля немає, чисті вони зовсім! На всіх числах стоїть »Д. Ц. Одесса«. Львівського штемпля нема ніякого ані на одному. Довідати ся, коли вони вийшли зі Львова годі. Вважаючи-ж на штемпель Одеської пошти на них то в Одесу вони всі три прийшли одночасно 19. серпня. Деж вони були через цілий місяць? І деж поділи ся всі останні числа і попередні? Що є дозвіл »Русланові« дождати в Україну, то тому вже свідчать ці 5 чисел, а 3 їх з цензуровим дозволом, які я одержав і маю у себе, яко документ.

Справа ся в загалі здаєть ся мені не з послідних і довідати ся про чудернацькі такі відносини до неї дуже важливе діло. Чи не освітила би нам хоч дещо в сій темряві львівська почта? Чи не знає она чому деякі числа приходять до Одеси аж через місяць, а загал то і зовсім нікуди не приходе? І чому вона не кладе згідно з загальними почтовими правилами всего світа свого штемпля, одного па марку а другого на куверті? Сей штемпель повинен свідчити, коли кореспонденция поступила в пошто-ву контору.

Може-б таки чи не дізнали ся-б ми від кого нам, передплатникам галицьких часописів, вимогати пашу власність і кому нам тикати під ніс того існуючого закона, чи хоч на кого жаліти ся за його беззаконніє. **Ок—н.**

З ПОЛІТИЧНОГО ПОЛІА.

З огляду на теперішню ситуацію в Австрії пише »Slovenski Narod«: Ми Словенці та Хорвати мусимо бути приготованими на всякі евентуальности. Загальне положенє є таке, що з певностию прийде до якоїсь зміни, що нинішня більшість розпаде ся і зложить ся нова, в якій, здаєть ся, не буде місця ані для Чехів, ані для Словенців та Хорватів і против якої словенські послі будуть мусіли виступити з острою опозицією. Мусимо також бути приготованими на се, що правительство не буде з нами так поводити ся в рукавичках, як з ініціаторами антидинастичних забурень в Аш, в Краслицях та других місцевостях в Чехії, але що виступить против нас з цілою беззглядностию. Але се не повинно нас перестрашувати. Гірше, як тепер, не може нам бути навіть під правлінням такого Хлюмецького. Доконечним є лишень, аби ми держали ся наших вірних, правдивих приятелів, репрезентантів чеського народа та аби ми доказали, що від опозиції навчили ся, як належить вести політичну борбу, щоби досягнути додатні висліди. Над сполученими Словенцями і Чехами навіть такий Хлюмецький не перейде до дневного порядку.

Польські дневники, нотуючи сї песимістичні виводи словенського органу, запевняють, що Коло польске не подаєть причини до змін у теперішній більшости парламентарній, та що жалі і наріканя Slov, Narod-у зовсім безізданні.

Процес Драйфуса.

Дальший свідок, бувший міністер судівництва, сенатор Траріє був зразу переконаний про вину Драйфуса. Дперва коли викрили ся різні фальшивництва, свідок увірив, що Драйфус не винен. Також кроки, які поробив Кестнер, зробили на ним сильне вражіє. Коли би в 1896 році хоч би один доказ против Драйфуса, генерал Гонс був би його певно показав Пікартови, аби той залишив своє слідство. Свідок сам поробив кроки у одного амбасадора, котрий його запевнив, що Драйфус невинен. У Панікардіого свідок бачив письмо Шварцкопена, що рішучо доказує вину Естергазого.

На питанє Ляборіого заявляє Траріє, що коли був міністром справедливости, зарядив точне слідство що до petit bleu, якого сфальшованє закинено Пікартови, та показало ся, що petit bleu було автентичне і Пікарт був жертвою поганих махінацій. Потім Траріє закидає майорови Лютови, що він денунціював Пікарта у вищих властей, хоч жив з ним у дружніх відносинах. Далі відчитує Траріє письмо, яке свого часу написав до бувшого міністра війни Більота. Більот не лише ніщо не відповів, але навіть не зарядив слідство. Судіїв, що давали вирок в справі Естергазого, піддурено. Суд прийняв усі проголошені там брехві та роздумував над сим, чи є у них багато правди. Тепер встає зврушений генерал Більот та заявляє, що бесіда та здогади сенатора Ураріє є радше playdoyer для Драйфуса та Пікарта, а обжалованєм бувших міністрів. Траріє говорив про річи, про які можна було замовчати. Вкінці заявляє, що бере на себе відвічальність за процес проти Естергазого та протестує проти закидом сенатора Траріє. Що до Пікарта, то каже, що хоч Пікарт був дуже заслуженим офіциром, все-ж така пізнійше можна було троха сумнівати ся про стійність его характеру.

Дальший свідок артелерист командант Галльопен впевняє, що Драйфус не жадав ніколи від него пояснєнь.

Вкінці відчитано зізнаня Паті де Кляма. Ді Паті відповідає наперед на напади преси звернені проти нему і на закиди майора Куїнета. Далі заявляє, що не стояв з Генрим у ніяких відносинах і перечить мов би то був коли нечемний зглядом пані Драйфус. На доказ останніх своїх слів наводить лист, в яким сама пише, що він заховував ся зглядом неї дуже чесно. Вкінці повторює опис сцени диктованя бордегеа при яким мав Драйфус тремтіти, перечить однак, що Драйфус мав єму скасати: »Я є невинний, міністер знає про те! Драйфус

сказав лише, що адвокат впевнив його, що його невинність покажесть ся за три до шість літ. На сїм замкнено засіданє.

НОВИНИ.

— **Общество ім. Качковского** обходить 8. с. м. з нагоди своїх загальних зборів, 25-літє свого основаня. На се святкованє запросив виді сего общества між иньшим львівску Руску Бесіду і Наукове товариство ім. Шевченка, однак сї товариства відказали ся від участі і звернули почті вислані ім запросини. Вже-ж хибя сліпий не добачить »благодатних« наслідків народовско-кацапської консолідації! Нема сумніву, що й товариство »Просьвіта« дістало такі самі запросини до участі в святкованю общества ім. Качковского. Ми цікаві, для чого досі не ма вісти про неприяте сих запросин? Чи мав би голова »Просьвіти« дальше піддержувати консолідацію і відвдячувати ся кацапам участію за те, що побили українсько руску молодіж на спільнім святкованю на замковій горі?!

— **Реєстр рефератів**, що мали бути виголошені на з'їзді членами товариства імени Шевченка: 1. Про положенє галицького Звенигорода, 2. Розкопи в селі в Чехах, 3. Молотовський скарб, 4. Анти і їх прародина, 5. Розвідка про руських Хорватів, всі проф. Грушевського, 6. Причинки до історії Угро-руської мови і літератури, дра Олександра Колесси, 7. Русини Прятівської епархії і їх говори, 8. Пісні про Яношіка у Словаків, Поляків і Русинів, оба В. Гнатюка, 9. Руські землі польської корони при кінці XV в., 10. Козаки між 1626—1630 р., оба Ст. Рудницького, 11. Диялект і віруваня Гуцулів, В. Шухевича, 12. Історичне тло в Слові о полку Ігоревім, дра В. Коцюбовського, 13. Якуб Гаватович (Гават), автор перших руських інтермедій, М. Павлика, 14. Карпаторуське письменство XVII—XVIII в., 15. Новий причинок до пізнаня літературної діяльности Ів. Вишевського, 16. Уривки староруської поеми на апокріфічні теми, 17. Псевдо-Матвієвє євангеліє про вродженє і дїтство Марії і Ієуса і його сліди в українсько-руській апокріфічній літературі — всі чотири дра Івана Франка, 18. Зносини Виговського з Польшею Д. Коренця, 19. Орнамента галицько-руських писанок, 20. Суспільні верстви Галичини XIII в., оба дра М. Кордуби, 21. Угроські диялекти з неподвижними акцентом, Ів. Верхратського, 22. Причинки до розвою літературного языка в Галичині на основі рукописних матеріялів, І. Коворудза, 23. Принципи укр.-руської акцентуації і 24. Причинки до пізнаня звичаєвого права гал.-руського народа, оба дра В. Охримовича.

— **Скандал в одеськім театрі.** В одеськім театрі стала ся цікава пригода: поставили там »драматичний памфлет« на Жидів, як його кваліфікує газета, під титулом »Сини Ізраєля«. Театр був порожній окрім самих верхів: коли піднесли куртину, підняв ся крик і від акторів зажадали, аби они кинули песу. Актори так і зробили, але поліція арештувала щось 40 маніфестантів і змусила акторів грати далі. (Неділя).

— **3 Тернополя** нишуть нам: До I. класи ту-тешної рускої гімназії ім. Франц Йосифа учащає 93 учеників, а до II. класи 51, отже найліпший се доказ, що руска гімназия в осередку Поділя була потрібна. До I. класи в школі ре-альній вписало ся 25 Русинів, а до II. 24. Взагалі руська молодіж почала ся інтересувати студиями реальними. Руска громада постарала ся про те, що так як в минушнім році так і сего року закуплено за кількадесят зр. книжок і роздано даром між учеників II. класи гімназійної, а закуплені в мин. році роздано новоприбувшим до I. класи. Першу класу уже поділено. **Ю. Г.**

— **Оригінал.** В Парижі арештовано в сих днях якесь індивідуум, що уважало задачею свого життя брати участь в погорунах та при сїм брало на себе різні ордери. Поліції заявив, що бере на себе лише такі ордери, які після його гадки повинні належати ся небіщикам. Арештовано єго тому, що носив резету офіцира почесної французкої легії. Комісар поліції випустив дивака на волю, але дав йому добру раду, аби перестав »шанувати мерців« у французьких ордерах, які не належать ся йому.

— **Нар. освіта на Поділю.** В »Подільських Губернських Відомостях« урядовій газеті) появила ся статя, що доводила на основі урядових справоздань лихий стан церковних парафіяльних шкіл (звичайного типа школи в правобічній Україні): тоді начальство сих шкіл удало ся до адміністрації з прошенем — не пускати в урядову газету статей, що могли-б дискредитувати церковні школи в очах селян.

— **Лише 50 спекулантів** живе в Австрії, як се бачимо зі статистичного виказу мінісерства торговлі. На яким полі спекулюють сесі пані, годі знати, бо вони подали властям крім імени, назвища та місця замешканя, лише слово »спекулянт« на означенє свого занятя. Але інтересним є се, що Галичина має 23, а Буковина 27

спекулянтів, тож разом 50! Решта королівств та країв репрезентованих у державній Раді не має цілком людий сего фаху.

— **Публичні бібліотеки в Спол. Державах.** Сполучені Держави можуть тим похвалитись, що старають ся заводити як найбільше безплатних шкіл та таких-же публичних бібліотек.

Зі 45 станів, що творять велику республіку, лиш два стани не прилучені до спілки, котрої задачію є заснувати публичні бібліотеки, з котрих міг би користати безплатно навіть найбіднійший чоловік. Гроші на заснуванє таких бібліотек йдуть з податків станових, а як великий зріст тих популярних університетів, свідчить справозданє комісаря вихованя з р. 1898, що в тім році було 7,184 публичних бібліотек, а загальне число всіх книжок виносило 35,596,258.

Найбільше число подібного рода розповсюдження науки поміж людьми, знаходиться ся в північних і середних станах, полудне і горішні стани не суть ще так заселені. Треба тут заважати, що по менших місцевостях бувають так звані вандрівні бібліотеки, т. є. з головної бібліотеки засилають до певної місцевости яких 100 книжок розличного змісту, а коли цікаві поперечитують їх, тоді відсилають назад, а натомість дістають нові.

В великих містах, в котрих публичні бібліотеки стоять під зарядом міста, впроваджено в житє систем філій, так, що хто мешкає на краю міста, а бажав би якоїсь книжки, може єї зажадати з бібліотеки за допомогою телефону. Цікаво би знати, якого змісту книжки читають найбільше Американці? На се питанє відповідає нам подана тут табличка з р. 1898, що показує число і якість книжок читаних людьми дома або в читальнях.

Рід	Дома	В читальнях
Філософія	1,894	716
Теологія	2,857	1,605
Науки суспільні	5,400	3,013
„ природні	10,356	5,100
Штука і поезія	10,587	4,239
Повісти	278,506	8,890
Різнородна література	9,284	4,152
Географія і історія	19,495	5,141
Тиждєвники і місяч.	4,425	8,616
	472,718	46,082

Згадана таблиця показує наглядно, як охочо Американці читають книжки та якого змісту. Про читанє газет вже і не говоримо, бо кожний Американець, що такий цікавий до політики, не обійдєсь без читаня газети як риба без води.

— **Оповіданє.** Руским Товариством кредитовим позичає Красвий Союз Кредитовий у Львові на 5 1/2%, вкладки ощадности приймає в довільній висоті і опроцентує їх на 4 1/2%. Один уділ членський в «Красвий Союзі Кредитовий» вносить 25 зр. (50 корон). Кожний член може мати необмежене число уділів. При плаченю першого уділу належить зложити вписове в квоті 1 зр. (2 корони) на фонд резервовий. Львокаль Товариства: Ринок ч. 10.

Наука, штука, література.

— **Літературно-наукового Зістника** книжка IX за вересень сего року містить в собі: 1) в часті белетристичній: Домашня фотографія оповіданє Грицька Коваленка; Наш альбом (чотири поезії трех авторів); В царстві сатани, нарис Мих. Ю. Яцкова (пять нарисів); Із житєвих малюнків Василя Кравченка (два); Із поеми «Бар Кохба» Яр. Верхліцкогo пер. Ів. Франко; Голодний ліс, фінське оповіданє Юхо Рейонена; Бібліс, мітологічне оповіданє Пера Люїса; Моє житє, оповіданє А. Чехова; — 2) в часті науковій: Фламандський рух у Бельгії від 1830 р. проф. Генріха Бішофа; De Polonoium in ukrainiens rebus ignorantia, написав Inquit; Причинок до історії зносин Галицьких і Угорських Русинів нап. В. Гнатюк; Із чужих літератур: Літературна спадщина Альфонса Доде, нап. М. Грушевський; Хроніка і бібліографія.

— **Багнітки.** Денис Лукіянович. Чернівці 1899.

— **Кнут Гамсун. Голод. Роман.** Накладом українсько-рускої «Видавничої Спілки». Я що доперва перечитав сю книжку і, кажучи словами незвісного єї перекладача, «лють опанувала мною». Мені досадно стало, що ся книжка вийшла у світ в такім виді, і то ще під фірмою видавництва, на котре покладаєть ся у нас великі надії!

Про зміст книжки, про єї літературну вартість не кажу нічого. Нехай про се говорять інші, як мати-муть що цікавого сказати. Я зверну лиш увагу на переклад єї книжки і скажу прямо, що так не повинно перекладати ся. Стиль сего перекладу занадто буденний, журналістичний; так і видно, що шан. перекладач не старав ся вигладити мови, лиш стрічку за стрічкою перекладав зовсім дословно і не переглянувши переложеного, віддавав у друкарню. Через те книжка, що в оригіналі може й дуже гарна, читає ся страшенно тяжко, з ве-

ликою втомою! Сего шан. перекладачеви не можна простити! Як би він переложив так яке оповіданє до фейлетона щоденної часописи, то се увійшло би, але перекладати так поважний роман, що має бути цінною вкладкою до українсько-рускої літератури, се вже велике недбалєство, легковаженє! Крім тої загальної тяжкості стилю, шан. автори недостає знаня духа українсько-рускої мови, бо инакше писав би він радше «дизнатись про щось», а не «о чімсь» і т. п., не написав би: «Я бувби нужденна карикатура» (се такі живцем взяте з німецького: Ich wäre eine Caricatur!) замість: «Я бувби нужденною карикатурою» (стор. 192); що більше, шан. перекладач берєсь перекладати повість, не знаючи граматичних правил, які обовязують в кожній мові! Так приміром пише він (на стор. 182): «Зійшовши на долину, опанувала мною скажена лють» (чи то лють сходила на долину?!); або (на стр. 183): «Прийшовши на ріг Гомтеґа і желізничої площци (?), мені нагло закрутило ся в голові»; або (на стор. 192): «Дивлю ся в сторону землі і на сей раз кажу містови, кажу Християнії бувай здорова, де вікна в кожній хаті так ясно свіять». Таких стилістичних «прикрас» в цілій книжці можна найти чимало.

Про польонізи в роді «знайти» замість «найти» і т. п. навіть не говоримо. Вони подібають ся в кожній книжці, хоч і від них можна-б остеречи ся.

Згадати треба про закінченє прикметника на «ський» пр. «людський». Воно добуває собі щораз більше горожаньства в нашій літературі і, на мою думку, зовсім справедливо. Таж його подібаємо у всіх наших лучших письменників, його вживає більшість нашого народу. З тих причин булоб пожаданим, щоб і «Видавничка Спілка», йдучи слідом «Літ.-Наук. Вістника», вживала його у всіх своїх видавництвах, а не лиш в деяких. В «Голоді» пр. сего закінченя не вживаєть ся; що більше, бачимо тут (на заголовнім листі) слово: «український», що разом з другим відмінком від слова «площа», котрий у шан. перекладача є «площи» а не «площі» (стор. 183 і инші), пахне етимологічною колючістю!

У шан. перекладача видно також багато баламутства в правописи. Я зверну лиш увагу на писанє слів: з'їв, від'їхав і т. п., котрі він пише правильно: зів, відіхав і т. д., лиш два рази написано: від-їхав! Сего мабуть не можна зложити на недогляд коректи, бо годі, щоб у цілій книжці був недогляд, але за те з протинками і иньшими письменними знаками то в цілій книжці чисте безголовє! Се вже винна коректа!

Отсе коротко зібрані хибі перекладу, бо якби хто зачав вичисляти всі хибі, то написав би обємисту брошуру!

А тепер питаємось «Видавничої Спілки»: Чи в ній нема людий, що знали-б добре мову і правопис і або самі гарно переложили-б який твір, або переглянули-б рукопис і вигладили-б мову? Чи «Видавничка Спілка» не може найти собі гідного коректора, що переведив би коректу як слід? Нам здаєть ся, що й люди знаючі мову там є і гідний коректор найшов би ся! Тоді і книжки виходили би в світ по людськи, бо така зверхня форма як у «Голоді» не конче добре свідчить про «Видавничу Спілку», що яко поважне видавництво повинно дбати не лиш про гарну оправу, але також про добірний зміст і чистоту мови! А на такі переклади, як «Голод», то шкода синати тільки гроша!

М. Л.

Телеграми.

Відень, 7. вересня. Що до оповістки «Vaterland» про пізнійший речинець скликаня державної Ради — дєвники догадують ся, що сей факт стоїть у звязи з намірами правительства перевести до того часу угодову акцію, що мусить потривати найменше кілька неділів.

Будапешт, 7. Вересня. Тутешні дєвники пишуть, що угорське правительство бажало аби скликано австрійський парламент скорше як прикінци жовтня, та враз і сумнівають ся, аби Шель міг мати вплив на внутрішню політичну ситуацію в Австрії а тим, самим на евентуальний склад нового габінету.

Відень, 7. вересня. «Vaterland» наводить сєсі голоси праси та додає від себе, що кожний австрійський габінет, що зложив би ся під впливом Шеля, був би з гори засуджений на зарту.

Любляна, 7. вересня. Табанці які були досі на рогах улиць писані у двох мовах, заступлено вчєра таблицями писаними виключно в словінській мові.

МАЛИЙ ФЕЙЛЕТОН.

ГАРАСЬКО, або талан і в неволі.

Повість в стихах
Михайла Макаровського.

Вісти про визвол.

(Далі.)

XXXVI.

Незабаром ся новина
І всамій пристані і в хатах,
І по базарю і в палатах,
Оповістилась як луна:
«Черкєску будуть тут хрестить,
Що в снігових горах родилась,
Від брата-ката свободилась
І в кораблі тепер сидить,
А після того під вінцем
З якимсь Гараськом, кажуть, буде!»
Гукавши по базарю, люди
На пристань бігли манівцем,
Настигли, — й надоїли так,
Що Грек, вхопившись за лозину,
Не одному погладив спину,
І совав під боки кулак.
Він швидче розкладав товар,
І щоб охити торгувати,
Наняв великий двір і хати
Чолом на городський базар.
Тут слав, кушав, а в балаган
Ходив, та добре либив гроші,
Брав бариші на все хороші,
І туго набивав карман.
Кругом же дворища опята
Народ від усіля зібрав ся,
Шатав ся, бігав, добивав ся,
Як диво, кралою повидать.
Пани із панями що дня,
Купці і купчики прибували,
Що-небудь гості дарували,
І полюбили, як рідня.
А три із них взялись хрестить
Сирітоньку, і всяке диво —
Горілку на хрестини, пиво
І харч з господи одуєтять.

XXXVII.

Та змова в пятницю була,
В неділю-ж краля молодая,
До служби, в церкві Миколая
Хрестяньську віру прийняла.
Імя було «Мериме» їй,
Тепер-же Марєю зовєть ся;
Як глянеш, мов не та здаєть ся,
Бо звичай обмінила свій:
На груди хрест кладе як ми,
Мов з малєства до того привчилась,
З магомеданьством розлучилась,
Зцуралась роду як чуми.
От вийшли з церкви і відтіл
Гуртом до фоки всі посиїли,
Порядком за столами сіли,
За хліб взяли ся і за сіль.
А він всю щедрість показав,
Горілку слав на двір народу,
І кубок випивши, сказав:
«Тепер цемо ми і їмо,
Що охрестили Марясину;
А через тиждєнь, як не згину,
То банкет і другий дамо.
Е! треба буде одружить,
Хрестянку з хрестянином нову,
І талану єї основу
І вдруге тут-же положить».

XXXVIII.

Простившись, в ранці похмеливсь,
Покликав Масю з Гарасимом,
Ту донею, а Парня сином,
Назвавши, Фока так озвавсь:
«Я двір сей здумав купувать,
І вам його подарувати:
От-тут-то можно торгувати,
І хліб насущний добувать!
Копійка маєть ся у вас,
Мішки набиті ваші й тюки;
Чого-ж в селі морить ся в скуки
І видіть в полі всякий час?
Чим жать, косити, та орать,
Або у скоту побивать ся,
І сидя дома, гроші брать?
Остав-же, синку, сільський бит;
Возьми люди і батька й нєньку;
Торгуй, орудуй помаленьку;
То станеш і богат і сит.
Як Госпідь вік прибавить мій,
То буду часто тут гостити,
З-за моря всячину возити,
Бариш-же ввєсь — мені і твій.
От рада вам! ви-ж в добрий час,
Не горудуйте, їжте пийте,
К неділі-ж по жупану зпчийте,
Бо будемо вінчати вас.
Брєхні я з роду не люблю:
Шє будуть спати горожани,
А я піду і що ні стане,
А двір сторгую і куплю».

І справді, як казав, зробив,
Хоть добру плату мусів датн;
Прибрав к весіллю гарно хати,
Шпаліром стіни облїнив.
В суботу сватання пили,
В неділю молоді вінчались,
На бенкет гості позбирались,
Панове і купці були.
Лилась горілка, ренське, мед,
Тломили ласощі без счоту;
Сьпївав, хто мав на те охоту,
Заливши очі наперед.
І танцям вгаву не було,
Пани в сьвітлицях веселились,
Міщани край сїний крутились,
Од гуку дворище гуло.
Як тільки-ж півень обїзавсь,
То приданки сами остались,
Дворяни і купці убрались,
І Грек напийти спать уклавсь;
Уставши-ж рано, на зорі,
Найшов мов пропір Магомета
Запаску з алого грезета
Па довгїй щоглї у дворї...

(Далї буде).

Розклад поїздів залїзничих обовязуючий від 1-го мая 1899.

(Приїзд і відїзд поданий після часу середно-європейского).

Поїзд		до Львова		Поїзд		зі Львова	
посп.	особ.			посп.	особ.		
приходить о годїні				відходить о годїні			
	6:10	з Чернівців (Іцкан, Галацу), Станиславова		6:20	до Лавочного (Мункача, Пешту) Борислава		
	6:50	з Брухович від 7. мая до 10. вер. включно		6:15	до Підволочиск (Київа) Бродів дв. головний		
	7:10	з Зимної-води >		6:30	> > > дв. Підзамче		
	7:40	з Янова >		6:30	до Іцкан (Галацу, Ясс, Букарешту) Сучави		
	7:55	з Лавочного (Пешту) Калуша, Стрия		8:45	до Кракова (Відня, Варшави), Стружа		
	7:44	з Тернополя, Бродів на дв. Підзамче		9:10	до Скольного, до Лавочного (1. лип. до 12. вер.)		
	8:05	> на дв. головний		9:25	до Янова		
	8:15	з Сокаля, Рави рускої		9:35	до Підволочиск, Бродів, Гусятина дв. Підз.		
1:30	9:00	з Кракова, Відня, Варшави, Пешту ч. Пер.		9:53	> > > дв. гол.		
	11:15	з Ярослава і Любачова		10:10	до Белзця, Рави рускої, Сокаля і Любачова		
1:50	11:55	з Іцкан, Чернівців і Станиславова		12:50	до Янова від 1. липня до 15. вересня вкл. тільки в неділі і сьвята		
	1:01	з Янова		2:15	до Брухович тільки від 1. липня до 10. вересня включно в неділі і сьвята		
	1:40	зі Скольного, Стрия, а з Лавочного тільки від 7. вер. до 15. пад. включно		9:45	до Іцкан (Ясс, Букарешту)		
2:20	5:15	з Підволочиск (Київа) Бродів на дв. Підз.		2:55	до Кракова (Відня) Хабівки ч. Ряшів		
2:35	5:40	> на дв. голов.		3:05	до Стрия, Скольного від 1. мая до 30. вер.		
	5:55	з Сокаля, Белзця і Любачова		3:15	до Янова від 1. мая до 30. вересня вкл.		
Ніч				Ніч			
8:45	6:10	з Кракова (Відня) Самбора, Хирова		12:50	5:21	до Іцкан, Радовець, Кімполонга, Сучави	
	6:20	з Іцкан, Сучави		6:40	до Кракова (Відня) від 1. черв. до 15. вер.		
		з Янова від 1. до 31. мая і від 16. до 30. вересня щоденно, а від 1. червня до 15. вересня тільки в неділі і сьвята		6:50	до Янова від 1. чер. до 15. вер. т. в дн б.		
	7:58	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:00	до Лавочного (Мункача, Пешту) Калуша		
	8:15	з Брухович від 7. мая до 30. червня і від 16. серпня до 10. вересня вкл. щоденно		7:10	до Сокаля і Рави рускої		
	8:14	з Брухович від 1. липня до 15. вересня щод.		7:20	до Тернополя дворець головний		
	9:21	з Янова тільки від 1. черв. до 15. вер. вкл.		7:42	> > > дворець Підзамче		
	9:55	з Кракова (Відня, Берлина), Сянока, Пешту		7:47	до Янова від 1. жовтня до 30. мая 1900		
	10:10	з Чернівців, Іцкан (Букарешту), Сучави		8:35	> > > 1. до 31. мая і 16. до 30. ж. щод.		
12:30	10:08	з Підволочиск (Київа), Бродів на дв. Підз.		9:10	> > > 1. чер. до 30. жов. в нед. і сьв.		
	10:25	> на дв. голов.		2:36	10:40	до Іцкан (Ясс, Галацу), Сучави	
	10:30	з Лавочного (Пешту) Хирова		10:50	до Кракова (Відня, Варшави), Сянока		
	12:10	зі Скольного, Калуша		11:10	до Підволочиск, Бродів дв. головний		
	3:05	з Підволочиск на дворець Підзамче		11:32	> > > дв. Підзамче		
	3:30	> на дворець головний		4:10	до Кракова (Відня, Берлина)		
2:16	6:00	з Кракова (Відня), Самбора, Сянока		5:50	до Брухович від 7. мая до 10. вересня		

ЗАМІТКА: Пора нічна числить ся від 6 години вечером до 5 години 59 минут рано.

Час середно-європейскїй рїзнить ся від часу львівского о 36 минут, а іменно 12 год. часу середно-європейского = 12 год. 36 мин. часу львівского. — Бюро інформаційне п. к. залїзниць держ. (Львів, ул. Красїцких ч. 5) удїляє пояснєнь в справах залїзничих, продає білети всякого рода і розклади їзди.

Інформації і посередництво до залїзничих комбїнацій.

Рік заснованя 1892.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНІСТЕРЪ“

перше і одиное руске Товариство асекураційне, припоручене Вєч. Духовєнству і всім вірним Впрєосв. Митроп. і Прєосв. Еп. Ординариям всіх трех єпархїй, обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскї звярди, збіжє в зерні і соломї, сіно в стогах і будинках против шкїд огневих.

Стан фондів гваранційних з днем 31-го грудня 1898 вносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} 206.880 зр. 57 кр.
Резерва премїй	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Тарифи «Дністра» дуже умїркованї, услїва обезпечєнь користнї, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. До кінця 1898 року вносли виплаченї шкоди 527.790 зр. 67 кр. Полїси «Дністра» приймає Банк краєвий при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечитись через «Дністеръ» в Товариствї взаїмних обезпечєнь в Кракові, котре дає найкористнїйші услїва, представляє своїми фондами найбільшу гваранцію і видає полїси і квїти в рускїм язїці.

Товариство взаїмного кредиту «Дністеръ», стоваришенє в обмеженому порукою, удїляє позички за оплатою 5 1/2% і 1% додатку на кошта адміністраційнї за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від членів і третїх осіб по 4%. Удїл членський вносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і позичку дістати може тільки член обезпечєний в «Дністеръ». Інформації удїляє Дирекція лїстовно.

Зголошеня о удїленє агенцій в окрєстностях де нема близько агентів «Дністра», приймає ся.

Львів, ринок ч. 10. (дім «Просьвіти»).

Позички на 5%, 10% і 15% додатку на кошту адм.

ЛЕВ ЛОПАТИНСКИЙ.

ДО БРАЗИЛІЇ

Драма з галицкого еміграційного руху в 4. актах.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

СВЕКРУХА

комедия в 3. актах з сїльского житя.

Цїна книжки брошурованої 30 кр.

БЕАТА і ГАЛЬШКА

історична трагедїя в 5. актах — з другої половини XVI. віку.

Цїна книжки брошурованої 40 кр.

Конкурс на мужа

шутка в 5. актах з міского побуту.

Цїна книжки брошурованої 35 кр.

ЯБЛОЧНИКАР

комедия в 1. актї опрацьована після німецкого.

Цїна книжки брошурованої 15 кр.

Сольо-терно

оповіданє з лїотерийних пригод.

Цїна книжки 15 кр.

На почтову пересилку 5 кр.

У Львові набути можна в Ставропигійскїй книгарнї.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., Па по 64 зр. за 100 кїл. лосо фабрика.

Вино

в бочках о 135 літрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку лосо місце продукції.

Зї складів висилає: КАВУ по 5 кїл. посилок почт. в цїні по: зр. 9-20, 10-20, 10-70, 11-20, а спеціальність по 12-20 франко ВІНО в 5 кїл. барилках по зр. 3—, 3-70, 4-10, 4-90 франко. — Інші товари по умїрєних цїнах.

Галицкїй КРЕДИТОВИЙ БАНК

приймає вкладки на

КНИЖОЧКИ

і опроцентовує їх по

4 1/2% на рік.